

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Zaupen shod polit. društva „Sloga“ v Gorici.

(Dalje.)

Konečno pride govornik k našemu razdoru na Goriškem ter dokaže neizpodbitno, da ga je provzročil oni človek, za katerega so se baš naši voditelji najbolj trudili, da so ga takorekoč usilili volilcem, ki niso zanj marali. Takrat je ta mož prisegal, na govornikov program, zdaj pa kriči in vpije, da ni imel dr. Gregorčič programa. Kako pa je mogel ta človek prevzeti dr. Gregorčičev program za svoj, ako dr. Gregorčič programa ni imel?

Ta človek je bil torej voljen kakor rečeno, na program političnega društva „Sloga“ in ta program je bil tudi vedno govornikov program. Na shodu v Ajdovščini leta 1897 je ta človek javno priznal, da Gregorčičev program je njegov program ter se rotil, da ž njim stoji in pade.

§ 2. pravil polit. društva „Sloga“ pa slove: Društvu je namen, varovati in braniti pravice Slovencev na Goriškem in pospeševati njim na korist vse, kar sega v njihovo narodno, družbinsko (socialno) gospodarstveno in politično življenje, ter delati za napredek in pravo svobodo na verski katoliški podlagi.

Kako ta človek sedaj izvaja to točko „Sloginega“ programa, na katerega je bil izvoljen in o katerem je na shodu v Ajdovščini trdil, da ž njim stoji in pade, to je goriškim Slovincem, ki se kolikaj pečajo z našo domačo politiko, dobro znano, kakor jim je tudi dobro znano, kako malo ali pa nič doslednosti in stalnosti ne tiči v tem človeku.

Kakor je bilo že poprej omenjeno, je ta človek sam predlagal abstinenco v deželni zbor, abstinenco, katero je, kakor smo pozneje videli, sam s svojim postopanjem spravil ad absurdum. Ta mož ni zamogel nikdar prikriti svoje zavisti do vsega, kar ni izšlo iz njegovih možgan in je povsod le polena metal pod noge drugim, ki so se trudili, da bi kaj dosegli. Dne 24. aprila l. 1899 so bili zbrani v Trstu slovenski poslanci vseh treh primorskih pokrajin. Tam so se posvetovali in so tudi sklepali o nadaljnjem svojem postopanju s posebnim oziranjem na abstinenco.

Tolikokrat imenovani mož bil je na tem shodu tudi navzoč in je glede ab-

stinence soglašal s svojimi goriškimi tovariši. Ali glej! Že 25. maja istega leta nastopil je na obnem zboru političnega društva „Sloga“ javno proti govorniku, predsedniku tega društva ter načelniku kluba goriških slovenskih poslancev, katerega bi bil rad izpodrinil. Ker je pa zadel na odločen odpor, spremenil je hkratu svojo taktiko in je pri volitvi sam predlagal, da se govornik z vzklicom zopet izvoli predsednikom polit. društva „Sloga“ ter je zatrjeval zbranim, da hoče složno delovati z dr. Gregorčičem. Pa glejte, koliko časa je mož držal besedo!

Ravno takrat je zboroval goriški deželni zbor in za dan 27. maja je bila napovedana seja. Kakor znano, je pa goriški deželni zbor nesklepčen, ako se ne udeležujejo sej slovenski poslanci in pa goriški nadškof. Ker se je pa govorilo, da bi morda goriški nadškof in kardinal omogočil sklepčnost goriškega deželnega zbora s svojim glasom, bili so slovenski poslanci v veliki zadregi in so zaradi tega ugibali in ukrepali, kaj bi storili. Toliko imenovani mož pokazal je pa svoje složno delovanje z govornikom s tem, da še tisti dan, ko je na obč. zboru polit. društva „Sloga“ zatrjeval, da hoče z govornikom složno postopati, se je podal za govornikovim hrbtom h kardinalu ter se ž njim razgovarjal zaradi ustopa v deželni zbor. A v najboljši luči se je pokazal ta mož posebno še drugi dan po obnem zboru političnega društva „Sloga“, namreč dne 26. maja 1899. Ta dan so imeli slovenski poslanci klubovo sejo, v kateri so se razgovarjali o tem, ali pojde kardinal v deželni zbor in če pojde, kaj naj bi slov. poslanci storili. Tudi pri tem posvetovanju bil je navzoč omenjeni človek in je tudi tukaj soglašal s sklepom ostalih slovenskih poslancev ter je ž njimi vred podpisal pismo do kardinala. A niti znil ni o tem, da je bil prejšnje popoldne pri kardinalu ter da se je ž njim razgovarjal glede vstopa v deželni zbor. Da-li je pa tako postopanje lojalno, o tem sodi lahko vsak razsoden človek. Tudi govornik in grof Alfred Coronini bila sta v tej zadevi pri kardinalu; a sta svojim slovenskim tovarišem natanko poročala, kaj sta opravila. No, kakor je znano, so takrat slovenski poslanci v svoji klubovi seji sklenili, da odložijo vsi svoje mandate za slučaj, ako bi deželni zbor postal sklepčen brez njih. Ali na dan 27. maja 1899.

glasba sloneti na koralu ter so željno pričakovali boljše glasbe.*) V to dobo spada osnovanje cecilijanskega društva v Ljubljani, katero že toliko let deluje za povzdigo cerkvene glasbe brez znatnih denarnih žrtev s takim vspehom kakoršnega ne zamore kmalu kako društvo pokazati. Na splošno pa moramo biti še posebej hvaležni imenovanemu društvu, da se je umetnost glasbe med Slovinci ne le rešila, marveč celo izpopolnila. Slovenec je bilo nebo milo, da si je Ljubljana znala pridobiti v osebi g. Foersterja izvrstnega glasbenika in na široko znane skladatelja. Ta je po naročilu cec. društva zložil in sestavil Cecilijo, katero se je v mnogo tisoč izvodih podala Slovincem. V glasbenem oziru povsem dovršeno pesmarico pa so starokopitneži

*) Rad priznavam R. kot izbornega glasbenika; žal, da je moral biti otrok svojega časa. V sedanjem času bi bil R. naš — enako slavemu Verdi-ju, ki je pisal sam, da je z eno nogo v našem taboru.

Op pis.

napovedane deželnozborske seje ni bilo. Pa ta dogodek je omenjenemu človeku nekako zmešal račune in je zaradi tega postal strašno nemiren. In ravno ta nemirnost ga je prignala čez par dni, namreč 29. maja 1899. k grofu Coroniniju, kateremu je povedal, da se je odločil podati se k dr. Pajerju ter se ž njim pogajati zaradi ustopa v deželni zbor. Rekel je, da je on pripravljen za vsako ceno iti v deželni zbor, če bi tega tudi noben drugi slovenski poslanec ne storil. Na to mu je povedal grof Coronini, da je ta njegov sklep zakasnel, kajti on, grof Alfred Coronini in govornik sta že itak znova pričela pretrgana pogajanja z Italijani zaradi ustopa v deželni zbor. In tako je bilo tudi res. Opomniti je treba, da so Italijani že poprej pri prvih pogajanjih privolili v marsikatero zahtevo slovenskih poslancev in so se kazali razpoložene, da bi privolili tudi še v nadaljne zahteve. In ravno to se zdi, da je omenjenega moža peklo, da bi dr. Gregorčič in grof Coronini kaj dosegla, in zato tudi njegova pot do kardinala in kasneje do grofa Alfreda Coroninija ter njegovo nameravanje iti v deželni zbor za vsako ceno — in če tudi sam. Vse to spletkarenje pa je prišlo Italijanom do znanja in ker so videli, da ni na slovenski strani jedinosti, ne le, da niso hoteli nič več privoliti, marveč jeli so se celo umikati temu, v kar so bili že poprej pripravljeni privoliti.

In tako so se potem pogajanja popolnoma razbila, kar bi se gotovo ne bilo zgodilo, ko bi bil omenjeni mož držal svojo obljubo, da bode složno deloval z govornikom.

V kako korist je torej nam goriškim Slovincem ta človek, razvidno je popolnoma iz tega, kar je bilo tu povedano.

Popolni razkol pa je nastal z ustanovitvijo takozvane narodno-napredne stranke. Kaj je ta človek s to stranko že vse napravil na Goriškem, kako je razbegal naše ljudstvo in kako sovraštvo zanetil po deželi, to je pač vsakomur znano in govorniku se ne zdi potrebno o tem podrobneje govoriti.

Ti ljudje se štljijo svobodomiselnimi ali njih svobodomiselnost je pravi pravcati lažiliberalizem, pravi in pravcati terorizem. Njih svobodomiselnost ni nič drugega, nego navadna razbrzdanost in samovolja, lastnosti, ki so pripravne, ako bi jih naše ljudstvo posnemalo, spraviti je v največjo nesrečo: v duševno ter

po strani gledali; saj za oko jej je pomanjkovalo Riharjevih „skakajočih bolh“, za uho pa „hopsa Marijandel“-melodij — da! skoro bi bila prišla Cecilija v „miskredit“, ako bi ne bili nemški priznani glasbeni strokovnjaki Slovincem povedali, „da imajo vzgledno cerkveno pesmarico“ in ako bi ne bil celo italijanski advokat Podriecca svojim rojakom pisal: „Pokazite pa vi tako dovršeno svojo pesmarico, kakoršno imajo Slovenci!“ —

Resnica pa vendar je, da so zavedni Slovinci že s početka Cecilijo radostno pozdravili in nje napeve uvedli v božji hram; ljudstvu pa se je tem potom pesmarica tako omilila kakor po pravici zasluži. Ne poznam cerkve na Slovenskem, v kateri bi se krasni napevi iz Cecilije ne prepevali.

Posledica tega je bila, da je I. del Cecilije že davno pošel in ga ni bilo več

materijelno pogubo. Oni nas imenujejo „klerikalce“. Ako nas ti ljudje imenujejo klerikalce v smislu, kakor da bi bili mi za to, da se prepusti duhovščini povsod in čez vse gospodstvo, potem moramo proti taki insinuciji protestirati, ker za to nismo, niti smo kedaj za to bili. Ako nas pa imenujejo zato „klerikalce“, ker hočemo urediti vse svoje delovanje in nehanje v mejah naravne, državne in božje postave, potem — svobodno jim, imenujejo naj nas le kakor hočejo.

Dolžnost naša je, da branimo naše ljudstvo pred temi lažiliberalci, pred ljudmi, katerim je vse kaj drugega pri srcu, nego pa sreča našega ljudstva. — Kako da je ta stranka vneta za blagor naše dežele, pokazala je s svojim postopanjem, ko je šlo za to, da prevzame dežela užitnino v svojo upravo. Tu ne pomagajo nič vsa zavijanja, kajti dokazano je neizpodbitno in neovrgljivo, da je ta stranka iz zgolj strankarskih nagibov oškodovala deželo za ogromno svoto denarja. In da je to storila iz strankarskih nagibov, priznal je njen voditelj, že tolikrat omenjeni človek sam na javnem shodu v Vrtojbi. Zaradi tega pa je dolžnost vsakega rodoljuba, da dela z vsemi močmi na to, da prepreči nevarnost, katera preti našemu ljudstvu, ako bi se ta stranka polastila gospodstva v naši deželi. In posebno sedaj, ko se bližajo deželnozborske volitve, složiti se moramo vsi dobro misleči, katerim je sreča našega ljudstva pri srcu, da si to ljudstvo ne izbere mož te stranke.

In zato povabi govornik na shodu zbrane, da vzprejmejo soglasno to-le resolucijo:

„Zaupni in volivni shod v Gorici z dne 24. oktobra 1901 izjavlja, da pri bodočih deželnozborskih volitvah je podpirati le take kandidate, ki priznavajo in sprejmejo načela in program društva „Sloga“.

Ta resolucija se je tudi z živahnim odobravanjem soglasno sprejela.

(Dalje pride.)

Tumov shod na Otavi pri Šempasu.

Celo poletje se je pripravljala shod „narodne napredne“ v Šempasu. Šempas je bilo pač prekislo jabolko. Konečno se jim je posrečilo dobiti privoljenje za shod na Otavi v Ozeljanu. Celih 14 dni je bilo

mogoče vdobiti za drag denar. Da pa bi se mnogostranskim željam ustreglo, dalo je „našo zlato knjigo“ cec. društvo v II. izdaji na svitlo. Ta izdaja je krasna na močnem papirju tiskana, je s 30 novimi napevi od priznanih slov. skladateljev pomnožena; besedilo pa je glede okornega sloga in glede liturgije povsem popravljeno in deloma z novim nameščeno.

Ne bilo bi umestno, da bi to rovo, 134 št. broječo pesmarico posebno priporočeval, ker priporočuje se dovolj sama. Omeniti pa moram, da naj si jo posamniki in cerkve nemudoma naroče, ker knjiga ni namenjena udom sl. Mohorjanske družbe ampak le naročnikom in zna se zgoditi, da zamudni naročniki jo več ne vdobijo.

Št. 73 ni Riharjeva, — je † dekana Traven-a v Ribnici; št. 89 je prelepa skladba G. Ett-ova; št. 103 pa je znana skladba Witta, — ne Kloss-a.

D. Fajgelj.

živo agitovanje za namerovani shod „Napredne“. V soboto zvečer ob temi in v nedeljo zjutraj so trije zaupniki one stranke v hiše donasili svoja vabila. Nadležno agitovanje bi bilo še marsikoga spravilo h shodu — ali agitator „Mek“, ki je predobro znan v „Gor. ljud. pos.“ in agitator „Bimbo“, ki je v dveh mesecih trikrat spremenil svojo barvo, je tako močno uplivala na možé v Šempasu, da so se vsi posmehovali temu nervoznemu delovanju. Gledé na ta dva agitatorja so možje Šempaski kratko malo določili shod prepustiti samemu sebi.

Prišel je dolgo zaželeni dan napovedanega shoda, katerega je „Bimbo“ nanzanjal v nedeljo ob 2. popoldne — drugi zaupniki pa ob 2^{1/2}, pač iz obzira na popoldansko nedeljsko službo božjo.

G dr. Tuma in njegov pobratim Gabršček sta bila točna. Ob 2. popoldne sta došla na Otavo. Za nju veliko presenečenje —! Tam ni bilo še nič ljudstva! Ob tem času pa je bila župna cerkev v Šempasu nallačeno polna. Tudi možje Tumove barve so prišli k popoldanski molitvi. Namen udeležitve nam pač ni znan; sodimo pa, da so hoteli ob 3/4 na 12 loviti kaline ob enem pa dokazati, da „narodno-napredni“ so pač „verni in narodni“!

Ali ta njih zastanek v cerkvi je silno mučil dr. Tumo in njegove. Točno ob 2. je došel na Otavo, a moral je čakati do 3^{1/2}, da so ljudje prišedši iz cerkve prišli na Otavo. Kedo je došel? Došli so nekateri znani zadolženci sedaj Tumove „Goriške ljudske posojilnice“ in „Trgovsko obrtne zadruge“ iz Ozeljana. Došli so tudi radovedneži iz S. Mihela in okolice. Šli pa niso na shod volilci, katere je dr. Tuma ukazal svojim zaupnikom povabiti. Da se pa volilci niso udeležili shoda, so zakrivali Tumovi agitatorji, ki so javno izjavili, da sme na shod priti kedor koli hoče, razun: župnika, nadučitelja in tajnika, češ, če pride kdo teh, ga bomo se silo odstranili. Resnici na ljubo povemo, da so bili na shod namenjeni tudi nekateri iz Prvačine in drugih vasi, ali, ko so v Šempasu zvedeli, da se Šempaski volilci ne vdeležé, so ostali v Šempasu pri Martinu. Celo znani pristaši Tumove stranke iz Ajševce so na shod le pokukali, pa odšli v Šempas. Okoli 3^{1/2} se je tedaj začel shod. Gorenja veža na Otavi je bila rahlo zasedena in gosp. dr. Tuma je v imenu „narodne napredne“ otvoril shod. Govoril je svoj čestokrat znani govor o „gospodarskem in političnem položaju“. Se ve da je vpletel v svoj govor Šempaske razmere. Govoril je o znani cesti, menda se pa pri tem ni prikupil Ozeljancem, ker je povdarjal potrebo cestne zveze s postajo železnice v Prvačini ali Dornbergu. Spremenil je svojo zastavo! V dež. zboru je hotel utihotapiti Lijaško cesto, danes pa je imel mnogo besedi za cesto čez Jazbine, oziroma po Bezeljaku na Prvačino. Hotel je tu loviti na svoje limanice Šempasce in Prvačkovce. Proti Ozeljancem se je

Polabski godec.

Spisal E. Ziehen.

(Dalje.)

„Vaju že razločim“ zamrmra srdito med zobmi pa dene klobuk na glavo. „Beraškega muzikanta pač še uženemo, in tudi Elizo ukrotimo!“

S tem vošči očetu, materi in hčeri „lahko noč“, pa odide zaničljivo mimo sovražnika ter stopa urno iz sobe in hiše. Ker je bil dalnji sorodnik ženinov, sprejel ga je bil za čas svatbenih slavnosti v svojo hišo.

Oče in mati lepe družice pa sta gledala v skrbeh za njim: zdelo se jima je, da se jim bliža hud vihar.

III.

Poročni dan je bil že skoro minul, in nič ni motilo splošnega radovanja. Že je bil končan slavnosten obed; zdaj je bil na vrsti ples, glavno razveseljevanje venske svatbe.

Dobelic se je postavil se svojo bando na zgornjem koncu prostorne izbe. Obrazi mladeničev in deklin so kazali

izgovarjal, da je on poročevalec za občine v Gorah, za tuk. občine pa dr. Abram; da toraj on ni imel določilnega upliva na naše ce. te. Da bi se pa pri tem ne zameril preveč Ozeljancem, je precej obrnil besedo na delitev Šempaskega županstva. Toda tudi o tem predmetu ni vedel dati točnega pojasnila. Mešal je in pravil, da Šempasko županstvo se mora razdeliti v tri županstva. Nikakor pa ni vedel določiti, katere davčne občine se imajo združiti v to ali ono županijo. Posebno je bil v zadregi gledé kat. občine Vitovlje. Govoril je tudi o deželnih poslancih. Delovanje župnika Grče mu je bilo posebno na želodcu. Kvasil je o njegovem nasprotovanju proti Brbuču (pred leti) a sedanjemu prijateljstvu z njim. Srdito je bil po Grči — pri vsakem drugem stavku je imenoval njega. Revše pač ni vedelo, da Grča in Berbuč sta bila odkar se poznata, najboljša prijatelja in, da sta se pri zadnjih volitvah popolnoma našla. Zabavlanje dr. Tume nad njegovim tovaršem v dež. zboru pa tudi ni doseglo namerovanih uspehov — pač pa vse kaj družega. Vedno zabavlanje in udrihanje po župniku Grči je celó tiste Tumove prijatelje tako zbegalo, da so začeli dvomiti nad Tumovo resnostjo. Se svojim zabavlanjem je Grči več pridobil nego je sebi koristil. V svojem govoru je sim in tja napadel dr. Gregorčiča in prof. Berbuča, a vedno mu je bil na jeziku Grča — kakor, da bi bil ta edini, kojega se boji in mu je na poti. Zdelo se nam je, kakor: da dr. Tuma kliče Grčo na političen dvoboj! Uspeh klicanega dvoboja ni izostal. Evo dr. Tuma je navzočim govoril na srcé, češ, ko boste volili volilne može in boste volili nas in našo stranko, se dobro med seboj sporazumite! To pa je govoril shodu, na katerem so bili štirje ali pet volilcev in izmed teh le dva njegova.

Že tukaj dostavljamo, da tudi po dovršenem shodu je po svojih zaupnikih k svoji mizi klical na kozarec vina in grizljaj suhega kruha vse volilne možé — posebno Tončeta in Lisjaka in Petra Batiča, da bi bil vsaj eden veleposestnik navzoč pri njegovi mizi. O zmota! G. doktor niti ni vedel, da tako zaželeni Peter še volilec v drugem razredu ni. Na tihem pa razodenemo še to, da Tonče in Peter nobeden ni hotel se udeležiti Tumove mize, ampak vsaki je plačal svoj račun in odkuril domu, popustivši dr. Tumi njegove nevolilce. To sta pač storila v zavesti, da dr. Tuma ni govoril resnice, ko je trdil, da slovenski poslanci v minulem zasedanju niso nič storili za svoje volilce, da so Lahom vse privolili, a nič zagovarjali koristi slovenskih sodeželanov. Mislila sta si pač; kaj ni bil Tuma med njimi, da bi vsaj on povzdignil svoj veljavni glas!!!

Moža sta pač brala domače časopise in vedela koliko je delal dr. Tuma in koliko drugi poslanci za blagor naroda v deželi. Vedela sta koliko je dr.

veselje, ko so videli, da so sedli sedmeri vladarji v kraljestvu glasbe pred držala (pulte) za note.

Dobelic je bil zvezda iz prve vrste, njegovi ljudje proti njemu pa jedva pete ali šeste vrste; ali vendar se je odlikoval vsakdo sé svojo posebnostjo.

In to je vzbujalo vedno pozornost in radost med svati. Prvi vijolin je godel vedno Dobelic. Drugi vijolinist pa je bil n. pr. majhen okrogel možiček, malo zardelega, vedno smehljajočega se obraza. Godba mu je postala tako domača, da je še v sladkem polsnú drgnil svoj črnorjavi inštrument (nastroj); posebno če si je bil pogosto omočil s pijačo smehljajoče ustnice; ali pa če je bilo že proti jutru in so že petelini pozdravljali mladi dan. Klarinetist in flavtist sta se izpolnjevala med seboj. Prvi je bil prav rejen in tolst; drugi pa je rabil radi slokosti le tretjino toliko blaga za obleko kot oni. Prvi je igral enako lahko najlepše kose ali pa najnavadnije lajne; drugi pa se je trudil, da bi godel tudi najbolj navadne poskočnice prav izrazito in mično. Se

Tuma škodoval deželi, ko je preprečil sprejetje užitnine v deželno upravo, vedela sta, da dr. Henrik Tuma je zahteval povišanje dež. naklade na zemljiščéh in da je naš posl. Grča preprečil njegovo zahtevo. Nista mogla torej sestiti k njegovi mizi. Ogorčilo ju je njegovo govorjenje, da naši poslanci niso nič dosegli za svoje volilce, ko sta vedela, da je on bil prav za prav cokla, ki je ovirala še večje uspehe. K temu njegovemu uspehu je pomagalo tudi to, da je v svojem govoru napadal škofa dr. Mahničiča in ga spravil v zvezo s političnim delovanjem poslanca Grče. Sploh je imel nesrečen dan. Slišal je za svoj govor pač nekaj „živio dr. Tuma“ — toda umes ni manjkalo pelina: živio dr. vitez Gregorčič in živio mi! Tedaj gosp. doktor, kedo Vas je poslušal? Na shod so prišli dolžniki „Vaših“ denarnih zavodov. Prav so imeli, naj si pomagajo! Kedo jim bi zameril? Saj jih poznamo! Prijemajo se zadnje rešilne vejice. Privoščimo jim najboljši uspeh. Na Vašem shodu je bil tudi čuvaj iz Panovca, en mladenec in eden bradač iz Trnovega in štiri ženske, naj bodo gospe ali gospodične. Dober tek tem volilcem! Ali veste gosp. doktor, da šempaska županija šteje nad 80 volilcev? Veste koliko volilcev ste imeli na Vašem shodu? Vam povemo na uho — dan volitve.

Za dr. Tumo je nastopil naš poseben prijatelj tiskar Andrejec po domače burja iz Kobarida. Kjer je bil, je veter sejal, tako tudi pri nas. Mahal je po župniku Grči, mahal po duhovnikih, mahal po dež. poslancih (izrečno si je privoščil gosp. dr. Gregorčiča in prof. Berbuča, kar skakal in tresel se nad Grčem). Toda tudi on si ni pridobil novih privržencev, mnoge si pač odtujil. Naj le „Soča“ piše o tem shodu kakor jej ljubo in drago. Uspeha ni imela „napredna“, pač pa „Slogina“ stranka. Vsi razumni poslušalci na shodu so soglasno sodili, da „napredna“ mora propasti, ako imajo njeni shodi tudi drugod take uspehe kakor na Otavi. Čujte! Najboljši prijatelji „Napredne“ so se sramovali tiste samohvale dr. Tumove in tistega zabavlanja Gabrščkovega, katerega so morali poslušati. Celó nekateri njih najgorečnejši agitatorji so zapustili shod in si šli hladit jezo k Martinu v Šempas. Škoda za stotine vabil in papir, ki bi ga bili lahko boljše porabili! Dober tek!!! —

Sličice. Tuma in duhovstvo.

Dokler je potreboval dr. Tuma duhovščino ter le količakaj še upal, da vpreže tudi ta stan v svoj političen voz, je kazal duhovnom še precej prijazen obraz. Kako prijazno in spoštljivo je vabil leta 1897. „prečastito duhovščino“ k pristopu v „trgovsko-obrtno zadruge“, ker je potreboval svetlih kronik! Še leta 1899. je odgovorila „Soča“ nekemu listu, da ni verjetno, da bi bil dr. Tuma proti duhovščini, češ, da on ne bo iskal raz-

ve, da ga je v tem motil večkrat oni črnoglavi, debelušni pozavnist, bivši huzarski trobentač; ta je namreč trobil včasih v svoj inštrument kot bi bil stal pred Jerihom (ki se je posulo vsled trobentanja). Hornist pa je bil tršast velikan; ta je ljubil piano in pianissimo več kot je bilo prav. In če so prišle težke nove skladbe na vrsto, tedaj so se spremenili njegovi pridušeni glasovi v tako nežen pianissimo, da „vodjev“ ostru posluh ni mogel razumeti nobenega glasú. Najbolj smešen je bil kontra-basist. To je bil srebrno-lasi, suhi, čemerni možiček. V ustih je držal vedno kratko pipo iz katere se je močno kadilo, (zdelo se je da je kar zraščén z njo) in radi male postave je težavno segal z orokovičeno levico do vrha svojega velikanskega inštrumenta. Po stanu je bil pravzaprav mesar in bučelar. Ker mu je pri tem še ostajal čas, porabljal ga je za muziko. In tako si je bil „prižagal“ v nekih desetletjih lepo svotico, ker je živel zelo skromno. Uprav je hotel dati Dobelic svojim ljudem znamenje, naj začno prvi

pora v tako kritičnih časih! Tuma se je obešal nekaterim duhovnom še po razkolu za „črno suktnjo“, in marsikdo bi znal povedati o političnem „tehtelmehlu“, kateri je imel z njim T. še leta 1899. Ko je pa izgubil popolnoma upanje, da bi splaval na površje s pomočjo duhovščine, oklenil se je drugih stanov in „prečastita duhovščina“ se je polagoma spremenila v njegovem glasilu „Soča“ v — „farje“. „Soča“ skuša zdaj vpliv duhovščine pri ljudstvu spodkopati z napadi najgrše vrste. Vsem je le predobro znano, kaj je vse nalagala v zadnjih dveh letih proti duhovščini. Čitatelje spominjamo le na zadnjo štev. tega lista, v kateri je moralo uredništvo preklicati infamno obrekovanje, s katerim so hoteli znani poštenjakoviči oblatiti roškega župnika Kocijančič-a. Napadala pa je „Soča“ ne le posamezne duhovnike, temveč tudi ves duhovski stan.

Vsi ti napadi so imeli zgolj le namen, da bi duhovščino terorizovali in da bi tako znani volkovi tem lažje klali ovce in ribarili v motni vodi.

* * *

Nedoslednost, ki je značilna lastnost vsega Tumovega dejanja in nehanja, kaže se tudi v Tumovem obnašanju nasproti duhovstvu.

L. 1899. je zatrjeval, da brez složnega sodelovanja vseh stanov, in v prvi vrsti duhovščine in učiteljstva ni mogoče na Goriškem doseči velikih vspehov. Letos pa je proglasila „Soča“, katero on nadzoruje, slogo na Slovenskem med slovenskimi rojaki za škodljivo ter je zahtevala, da mora izgubiti naš kmet rešpekt pred duhovnom, kakor ga je že zgubil pred grajsko gospodo.

Na volilnem shodu v Rihembergu je rekel, da njegova stranka ni proti duhovnikom, v svojem glasilu pa dopušča, da se blati ves duhovski stan! Saj je pisala „Soča“, da duhovščina izsesava kmeta od pamtivekov od rojstva do smrti, da se duhovščina bori le navidezno za ohranitev vere in narodnosti, da njej gre le za „biro“ itd.

V pogovoru z duhovnikom K. je dr. Tuma poudarjal, da je bila njegova zasluga, da je bil nehal Gabršček v „Soči“ napadati klerikalno stranko in dr. Mahničiča.

Isto je trdil tudi letos v svoji izjavi pred volitvijo v peti kuriji in obsojal, da se je bil razpustil shod, kateri so bili l. 1896 v Št. Petru sklicali Mahničičevi pristaši. Na shodu v Kobaridu pa je razkladal svojim „naprednim“ volilcem, da se je hotel umakniti v zatišje ravno zaradi prodirajočega klerikalizma...

Ko so ga bili spravili na shodu v Vrtojbi kmečki volilci v zadrego, je vpil, da je tudi on dober kristijan, da je bil tudi on pri velikonočni spovedi. Na shodu v Kanalu pa je trdil ta kristijan v krogu „naprednih“ tržanov, da je hijerarhija največja sovražnica našega naroda in da

(Dalje glej v prilogi.)

raj; tu pa se pririne eden najboljših prijateljev k njemu ter mu pošepeta bojazljivo:

„Za Boga, Dobelic, čuvaj se danes kolarja Bornejka. Strašno je razkačen na te, že vse jutro te je psoval in te obrekoval pri ljudeh. Pravil je, da si ga prav sramotno osleparil, ker da ti je moral plačati za pouk v godbi trikrat toliko kot drugi. Tudi pravi, da si napravil njegovemu Kristofu luknjo v glavo, mu zlomil vijolin in da nočeš povrniti škode. Slišal sem poprej sam, ko je pravil staremu Konicu: da te danes tako osramoti pred vsemi svati, da te niti pes ne pogleda. Gotovo misli napraviti kako lumparijo.

Dobelic se glasno nasmeje, potegne parkrat po strunah, pa reče:

„Lahko pa se tudi stvar obrne, in bo ošabni kolar tak, da ne bo hotel pes kruha od njega. Le pomiri se — boš že videl, kako ga splečam, če poreče le eno besedo odveč!“

(Dalje pride.)

je duhovstvo vladalo nad našim ljudstvom povsod že stoletja, a da ni storilo ničesar v povzdigo njegovega blagostanja.

Iz vsega je razvidno, da dr. Tuma o naši duhovščini govori in piše, kakor potreba in okoliščine nanesejo, s kratka, kakor mu kaže. Smelo trdimo, da bi ta polubog naših „narodno-naprednih“ še danes romal po kolenih na božjo pot iz Gorice na sveto Goro, ako bi se ga hotela duhovščina okleniti ter mu pomagati do zaželjenega političnega primata.

* * *

O razmerju med dr. Tumo in našim učiteljstvom smo že pisali v posebnem članku ter poudarjali, da se je g. T. v različnih dobah na različne načine izražal o učiteljstvu in da je rabi v sedanjem volilnem boju le kot orodje. Pribiti hočemo še enkrat le to, da je trdil v „Soči“ l. 1899., da ga je vleklo še potem, ko je bil kot učitelj odpuščen, zopet k učiteljstvu nazaj, dočim je pri neki drugi priliki zatrjeval, da je obrnil hrbet učiteljskemu stanu, ker je videl med učitelji toliko neznačajnežev, ignorantov in klečeplazov.

Dopisi.

Iz Gradišča. (V o b r a m b o.) — Ker sta me napadala „Soča“ in „Primorec“ kakor sem slišal, prosim Vas uljudno, da blagovolite prijaviti v „Gorico“ sledeče vesti v obrambo:

„Naša napredna inteligenca je znašla pri svojem ponesrečenem delu surovost duhovščine tudi na Gradišču nad Prvačino. Nimam namena mnogo govoriti, ne, le toliko naj opomnim!

Ni res, da je Peter Pahor, gostilničar iz Renč, le klical za narodno napredno stranko, res je, da me je tiho mimogredočega zasramoval z „pfuj“-klici. Ni res, da sem Pahorja s palico tepel, res je pa, da sem mu zagrozil, da naj nikar ne hodi semkaj agitirat za prihodnje volitve in da naj nikar ne zapeljuje meni v varstvo izročena ljudstva. Ni res, da bi ga prijel za obleko na prsih ter ga vleklo in padel na tla, kakor tudi ni res, da je Pahor telebnil na me, res pa je, da sem ga prijel za desno roko ter mu velel, da naj gre z mano in se prepriča, ako imam zaklenjena farovška vrata, kakor je Pahor govoril tam navzočim možem. O kako radost pri „golažu“ bi napravili „klerikalci“ tem „intelligentnim“ ljudem, ko bi se dali pomandrati naprednjakom! Ni res, da sem Pahorju govoril: „Svinja, presica itd.“, res pa je, da sem rekel, da ta žival ne pusti ničesar pri miru in tako se tudi on ob vsaki priliki zaletava v mene, ker mu ni nobena reč sveta. Ko je divjal proti meni rekoč: „Kaj imate ljudi za norca z mašo in kako li Vi morete maševati“. Na to sem ga prašal resno; kaj mu je zakrivila sv. maša in kaj slabega ve o meni, da bi mi branilo maševati. Res je, da so bili zelo razsrjeni nekateri ljudje vsled tacega sramotilnega govoričenja Pahorja iz Renč, ne pa radi moje besede, zato pač ni treba komentara, zakaj povsod se nahajajo še pobožni ljudje ki ne dovolé blatiti duhovnike. To je Pahor tudi sam dobro vedel in zato, kakor sem čul drugi dan, umaknil se v spremstvu dveh svojih tovarišev.

To glejte, vsi naprednjaki, je po vaših glasilih razvpita surovost duhovščine na Gradišču.

K temu še dostavljam:

Naprednemu poslušalcu priporočam, da vzame drugič se seboj svinčnik in papir, da bo mogel prijaviti prihodnjič resnico, ne pa čudno zmes gorostasne laži. Po mizo in stol v to svrhu naj pride sam k meni, da bo raztegnil po njej svoj kos papirja ter mu svetujem, da naj piše razločno vsako besedo, zakaj odkrito povem, da bi mi bilo zelo žal, ako bi si moral naprednjak lomiti svojo glavo in natezati svoj bistri um pri svojih „naprednjaskih“ hieroglifih.

„Lisičjemu“ poročevalcu pa, ki se sopiri se svojim znanim in se ve „lo-

gičnim“ besedičenjem: Povemo Vam opetovano, da nismo naprednjaki zoper sv. vero, pač pa zoper temo ljubeče duhovnike, veljaj to-le glasilo:

S takim svojim „modrim“ izrekom ne prideš daleč, o cloveče! Misliš li, da te mi „nazadnjaki“ ne umemo?! Tako blebetaš z namenom, ljudstvo slepiti in v svoje zanjke potegniti, a verno ljudstvo pozna tudi že tvojo „učeno“ logiko in ti „fige“ kaže. Prašam te, „premeteni dušni“ velikani, nadalje, kje se znajde kmalu še duhovnik po tvoji misli in po tvojem modelu, da bi se vanj ne zalehtaval? Naj li mi, se ve „temo ljubeči“, prepustimo vam naprednjakom „luč ljubečim“ in „um bistrečim“ popolnoma prosto roko pri vseh delih, o potem gorje sv. veri in nam njenim oznanovalcem, — gosta tema bi nakrat zavladala po celem „naprednjaskem“ svetu. Dočim še dišemo in gibljemo, hočemo se boriti neprestano za luč sv. vere, za svete večne resnice, za cerkev Kristusovo, ki je sveta dobrotna oznanovalka prave večne luči!

Braniti se pač smemo, saj nismo kamen!

Gradišče 28. oktobra 1901.

Alojzij Pavlin, vikarij.

S Krasa. — Liberalno-naprednjaski deželnozborski kandidat dr. Treč, se v „Soči“ št. 120 pere, ker je vpisal svojo hčerko v laško šolo. Zaman šior Karleto! Neutemeljen je ves Vaš izgovor, a osobito oni del istega: „ne bi maral sprejeti nase odgovornosti le za jedno goriškemu slovenskemu otroku odvzeto mesto“. Kajpada! Poznamo se! Vi nočete omadeževati svoje naprednjasko lice s slovensko šolo v „Šol. Domu“, koja je postala Vam in drugim naprednjakom trn v peti. Ni-li tako, g. doktor?! Čemu lazite po Krasu in se silite Kraševcem za deželnega poslanca ter vsprejemate nase odgovornost za jedno kraškemu deželnemu poslancu, d o m a č i n u, odvzeto mesto? Logika, kje si?

Kraševci nočemo poslanca, ki pošilja svojo hčerko v laško šolo, koji se nam neopravičeno vsiljuje, koji pomaga grebsti grob naše pravice, kojemu ne plamtí srce ljubezni do Kraševcev, in tudi ne za blagor slovenskega naroda na Goriškem. Pojdite se solit Vi in Vaši evangelisti, oprode in učenci, mi Vas ne trebamo. „Napredna“ stranka bo menda za Vašo izvolitev trosila novce, a bolje bi storila, da bi za hčerko priskrbel in če treba tudi plačala priv. slov. učitelja, potem bi Vas lahko izpostavljala za narodnjaka, a po tej poti nikdar.

Bodi povedano, da Kraševci Vas ne potrebujemo, saj imamo v svoji sredi dovolj mož, ki so vredni zavzeti mesto deželnega poslanca. In zasluge g. doktor?! V Vas ne vidimo zasluge, ki bi Vas priporočale za poslanca, a na obljube „naprednjakov“ ne damo groša.

Gg. kraški župani, podžupani, volilci, kojim je pri srcu blaginja Kraševljanov, ne pustite, da bi Vas neznačajneži vodili za nos: — čuvajte, pazite, da Vam sovražnik ne zruši narodnost in vero.

Iz Bovca. — Shod, ki ga je priredilo na Žagi „Kat. politično društvo v Bovcu“ dne 20. t. m., obnesel se je izvrstno. Od vseh strani so prihiteli možje, da je bila dvorana kmalu polna. Predsednik g. Šuler je otvoril shod in na kratko naznanil zbranim namen shoda na Žagi.

Govorila sta č. gg. kurat Ivančič in vikar Abram, ki sta rešila svojo nalogo v zadovoljstvo vseh navzočih. Marsikak vsklik nevolje se je slišal, ko sta razkrivala pogubonosno delovanje, boljše: počenjejanje lažiliberalne stranke. Pozivljala sta zbrane, naj se trdno držé naše stranke, ki deluje enako za korist vseh stanov. Naj se pri prihodnjih deželnozborskih volitvah ne dajo zapeljati od lažiliberálnih agitatorjev, ki jim v imenu svoje stranke vse obljubljajo, a nič ne naredé, kakor to vidijo v zadevi užitnine, mitnic. Volijo naj vsi zavedne, krščansko

misleče može naše stranke, in napočili bodo tudi za naše kraje boljše časi.

Mi pa kličemo: Živeli zavedni Žagarji! Živeli zavedni Ložani!

Ravno to društvo je priredilo meseca septembra shod v Logu pod Predelom. O tem shodu se ni še ničesar poročalo. Obnesel se je enako ugodno kakor na Žagi. Zgago je hotel delati „liberalni“ učitelj Jelinčič. Kako se mu je pa godilo, pove nam „Odgovor“, ki sò mu ga poslali v „Prim. List“ 17. okt. t. l. starašine v Logu.

Ej, gospod učitelj, kdor hoče na shodih ugovarjati, mora vendar nekaj znati! Prihodnjič vsaj spišite obrambeni govor, da ga boste brali, kakor to dela Vaš kandidat Straussgittl; še boljje pa bo, če ostanete doma, da se Vam ne bodo ljudje smejali.

Gotovo, starašine pod Mangartom niso študirali ne v Kopru, ne v Kobaridu kakor Vi, ki ste na to tako ponosni, vendar sò zavedni ljudje, katerim ne imponirate preveč. Ne mislite, da ste zajemali modrost z veliko žlico!

Deskic. (Resnici na ljubo.) — „Prim. List“ št. 43. z dne 24. okt. t. l. prinaša iz Deskel, da je bil nek četrtek — „nek“ naročnik slučajno navzoč na pošti, ko je prinesel postiljon „Primorske Liste“ z voza. „Aha“, da je surovo zaklical znani občinski tajnik, „Prismojneni list je tukaj!“ — Nadalje sledi še nekaj stavkov, ki pa ne cikajo na me, ampak na poštni urad. Ker sem podpisani sedaj občinski tajnik, si štejem v dolžnost, vprašati dotičnega dopisnika, ali misli s tem napadom mene? — Če je tako, naj naravnost navede moje ime, a samega sebe naj tudi podpiše, da bom vedel, s kom imam opraviti. Če velja to meni, mu povem že naprej, da je govoril golo neresnico, zakaj jaz nikdar ne pridem ne pred pošto, ne ob pošti, ampak po pošti v občinski urad, — in nikdar ne morem videti, kedaj in kakšen časnik pride, pa tega tudi ne gledam, ker me nič ne briga, to je stvar poštno upraviteljice.

Tisti „nek“ naročnik, ki piše to o meni (če napada mojo osebo), me premalo pozna, ako se drzne trditi, da bi se bil jaz tako nesramno izrazil, kajti moja navada ni insultirati ne ljudi, ne listov.

Sicer mu pa moram nekoliko pomagati, da mu vzbudim spomin in če mi odgovori, da mi lahko precizno naznani, kateri četrtek in pri katerih okoliščinah sem se tako izrazil.

Začnimo: Ako misli na četrtek, dne 17. t. m., to že ni res, zakaj ta dan sem bil v Gorici, pripeljal sem se sicer s tisto pošto, ki vozi „Prim. Liste“, a izstopil sem pri šoli; v občinski urad, oziroma na pošto sem prišel še le ob 3½ popoldne (takrat je pošta že Bog ve kje), a sem takoj odšel, ko sem videl, da nimam kaj delati. Ako misli na četrtek, 10. t. m., ni zopet res, zakaj ta dan sem prišel še le ob 4. uri na pošto, ravno tako sem prišel v četrtek, dne 3. t. m. še le ob 3. uri popoldne, opravljat tajniško službo.

Sploh mu lahko do pičice dokazem, da tudi v septembru nisem nikdar neposredno s pošto prišel v občinski urad, ampak vedno vsaj kaké ½ ure po istej, namreč ko sò bile že vse stvari oddane. — Vse Deskice in Plave mi lahko spričajo, da nikdar ne govorim nič žalega ne proti eni, ne proti drugi stranki, še manj pa, da bi zmerjal njih glasila, kar skoraj ni niti mogoče, ker ne občujem malone z nikomur. Torej „naročnik“, ali misliš mene?!

Plave, 25. okt. 1901.

Fr. Merljak, t. č. tajnik.

Ker se napada v istem dopisu tudi mene, izjavljam, da vse stvari, ki pridejo s katerokoli pošto, oddam pri pismonoši vselej ob pravem in določenem času; ako se vrše potem kake nerednosti, nisem odgovorna.

Upraviteljica.

Iz Rihemberga. — Dne 21. t. m. pop. je bila neka sodna komisija v Rihembergu-Cvetroč. K tej komisiji povabljen je bil poleg c. kr. sodn. kancelista naš gosp. „očka“ župan kot izvedenec.

Pred hišo bogataša hotelijerja Cvetročkega stala je nestrpna druhal neizogibnih postopačev, katerim ni mar drugzega nego zaničevanje in sramotenje poštenih in častivrednih ljudi, mesto da doma skrbe za svojo razposajeno mladež ter mislijo, s čim preživiti svojo družino čez zimo.

Pred hišo tamošnjega podžupana je ta druhal začela kričati „živio Tuma“ ter se prav surovo krohotati (lepa čast dr. Tumi! Op. stavca). Gosp. c. kr. sodni poverjenik je menil, da so tam kakí norci, ker s prva ni vedel kaj so, — namreč Tumova garda. Potem pa si je moral misliti: lepo omiko pač širi dr. Tuma po deželi! S takimi klateži se še ponša „napredna“ stranka? Tužna nam majka! Poleg take razdrapanosti mej „napredno“ mladino pa zdihuje pošteni kmet, kaj so napravili „napredni“ generali z užitninskim davkom. Ubogi kmet! Ali vidiš zdaj, kdo te vodi za nos in kako? Ali se bo deš še dal voditi od taci burkežev? K omenjeni bandi bi bilo treba še njenega poglavarja, da bi bil začel kaj prorokovati iz „naprednega“ kalamona, pa bi bila lepa družba — cela.

Toda ne mislite, g. c. kr. sodn. kancelist in tudi ne Vi, g. župan, da smo v Cvetroču že vsi taki, marveč to „napredno“ smetje je le med onimi, ki imajo največ — potrebe.

Politični pregled.

Notranji politični položaj.

Koncem preteklega tedna so prihajale z Dunaja vesti, kakor da bi bili že blizu ministerske krize v Avstriji. Danes poročajo dunajski listi, da je ministerski predsednik dr. Koerber v resnici pretil z ostavko celega kabineta, ako ne dovolé poslanci, ki so stavili razne nujne predloge, v to, da se razprava o teh predlogih preloži na poznejši čas ter da se umakne prvemu branju državnega proračuna. Poslanci so se tej Koerberjevi zahtevi dolgo ustavljali, a so se nazadnje vendar udali in zato se je začela tudi v resnici razprava o prvem branju državnega proračuna že v petkovi seji. Isti dan se je podal dr. Koerber na cesarski dvorec v Gödölö, da poroča tam cesarju o političnem položaju in kakor se govori, je vsaj za zdaj nevarnost krize če ne popolnoma odstranjena, pa vsaj za nekaj časa odložena. — Povod Koerberjevi nameravani krizi, pravijo isti listi, pa niso bili le nujnostni predlogi in zaradi njih provzročeno zavlačevanje prvega branja državnega proračuna, marveč jeden nemalih uzkrov, ki so žugali in še žugajo provzročiti krizo, da tiči tudi v diferencah, ki so nastale v kabinetu samem, posebno da je stališče češkega deželnega ministra dr. Rezeka nekako čudno postalo, ker so češki poslanci v svojem klubu izrekli nezaupanje do vseh članov sedanjega ministerstva, razun do ministra Rezeka. Vsled tega je seveda položaj tega moža v sedanjem kabinetu nekako neprijeten in bo vedno neprijetniši in s časoma tudi nemogoč, ako se razmerje Čehov do vlade ne spremeni. Sicer pa niso samo le Čehi nezadovoljni z dr. Koerberjem marveč so to tudi Poljaki in sploh vsi slovanski poslanci, kar se je očitno pokazalo že pri različnih glasovanjih v preteklem tednu. Vsled tega je položaj parlamenta še vedno nejasen in deloma kritičen in ni nikakor izključeno, da ne bi imeli v katkem opraviti s kako krizo našega ministerstva. Danes zboruje zopet poslanska zbornica.

Turčija in Avstrija.

Zastopnik turške vlade v Črnigori Ahmed Felsi paša je imel te dni v Dubrovniku sestanek s tamošnjim turškim konzulom Jusuf Efendijem in turškim poslanikom iz Albanije Ferkiš-Efendijem. Smóter sestanka teh turških diplomatov, tako poročajo listi, so bili popotni listi, katere še vedno izročuje turška vlada bosniško-hercegovskim izseljencem, ker Turčija smatra Bosno in Hercegovino še vedno za turške provincije. Ker je proti izdajanju potnih listov Bošnjakom po turških oblastvih protestirala avstrijska vlada in zavrnila nekaj bosenskih izseljencev v Dubrovniku, so turški diplomatje sklenili, naj bi turški konzul v Dubrovniku imel vsaj to pravico, da bi dostavil svoj „vidi“ na potne liste Bošnjakov. Toda

avstrijska vlada najbrže tudi tega ne dopusti. —

Vojna v južni Afriki.

Zadnja poročila z južnoafriškega bojišča so še zadosti zanimiva.

O vrhovnem burškem poveljniku generalu Botha se poroča, da je bil sicer za jeden hip nekoliko v zadregi, a da se je že rešil iz zagate in se je zdaj utaboril pri Wackestromu. Delarry pa je s svojimi četami prekoračil reko Vaal in udrl v Oranje državo in koraka že proti Lindley-u. Angleži so bili zopet tepeni pri Matjesfonteinu, izgubili so 50 mož, o katerih ne vedo kam so izginili.

Mej angleškim vojaštvom vlada velika nezadovoljnost ker jim vlada ne izplača dnevnic. — Z burske strani se poroča, da je general Botha obvestil Kitchenerja, da bode za vsacega usmrtenega burskega poveljnika dal usmrtiti jednega angleškega častnika. To da je jako osupnilo Kitchenerja.

V zadnji čas so lažnjivi Angleži raznesli vest, da je najženjalniši burški poveljnik, general Dewet umrl in sicer vsled rane, ki mu jo je prizadel kos angleške granate. — Buri tej vesti odločno oporekajo in odgovarjajo, da je točasno nedelavnost Dewetovo pripisovati druge vrste vzrokom, da pa Kitchner že kmalu dobi prepričanje, da je Dewet še živ in zdrav.

Angleški listi poročajo nadalje, da je kralj Edvard VII. izrekel željo, da bi se skončala vojna še predno se bo vršilo njegovo kronanje angležkim kraljem. Ker pa je kralj Edvard nevarno bolan za rakom v grlu, pa se ne ve, česa bode prej konec pred kronanjem angleškega kralja, njegovega življenja ali vojne z Buri. —

Dalje se poroča, da je zastopnik burških držav v Washingtonu polkovnik Obeirne izročil novemu predsedniku Rooseveltu Krügerjevo pismo, v katerem se izraža, da so Buri pripravljeni podati se v neko odvisnost od Zjedinenih držav, samo, da se iznebe Angležev. Ker je Roosevelt Nizozemec torej rojak Burov in tem jako naklonjen, utegne nas bodočnost iznenaditi še z izvanrednimi novicami.

Domače in razne novice.

† Umrl je včeraj dne 28. t. m. ob 1. uri popoldne previden 85 sv. sakramenti za umirajoče preč. g. Anton Božič, kurat v Batah, zadet od mrtvouda. Ranjki je bil lepo dobo 26 let kurat v Batah. Solal se je v Gorici. Bil je celo gimnazijo prvi odličnjak. Ko so l. 1858 ustanovili deško semenišče, je bil Božič kot šestdesetletni prefekt. Služboval je v Renčah, na Otlici, v Rihembergu in sedaj v Batah. Pogreb bode jutri 30. t. m. ob 10. uri dopoldne. Naj počiva v Bogu! Večna luč naj mu sveti!

Volilni shod na Št. Viški gori, ki ga je sklicalo društvo „Sloga“ pret. nedeljo v prijaznih prostorih gostilne gosp. podžupana, dobroglasnega slovenskega skladatelja Ivana Laharnarja, bil je ena najlepših manifestacij pravega ljudskega mišljenja. 297 mož s Šentviške gore, Prapetnega, Tribuše, Stopnika, Pečin se je po končani popoldanski službi božji vtaborilo v omenjenih prostorih napolnivi jih do zadnjega prostorčka. Z živim zanimanjem so sledili besedam govornikov, sprejemši v svoja srca dobrohotne pouke, po katerih se jim bode ravnati pri prihodnjih deželnozborskih volitvah. Živahno pritrjevanje zborovalcev nam je porok, da je na Št. Viški gori resnica zmagala nad lažjo in da se sme društvo „Sloga“ zanašati na pridobljeno trdnjavo. — Po končanem zborovanju nas je domači pevski zbor pod spretnim vodstvom g. Laharnarja še dolgo razveseljeval s krasnim petjem, s kakoršnim bi se lahko ponašalo najnaprednejše pevsko društvo. To se pravi narodno-napredno!

Dr. Karol Treo se je — kakor smo že v zadnjem listu konstatirali — imenitno nasrkal „Sočinega“ polemičnega duha. Saj st je ta list med vsemi slovenskimi listi stekel uprav rekord, da ne zna polemizirati, ako ne jaha po osebah in imenih. V tem ga skuša posnemati tudi g. odvetnik N. o. II iz „naprednjaške“ rezidence v Gosposki ulici v svojem „poslanem“, kjer se drgne na dveh mestih ob „gospode okoli „Gorice“, hoteč se znesti nad učit. osebjem tuk. učiteljsčca, katere bi bile — po njegovem mnenju seveda — razkrile v javnosti njegov naj-novejši narodni greh. A temu ni tako, dragi g. odvetniče! Mi smo zvedeli Vaš narodni greh od starišev, in stariši od otrok, ki so sošolke Vašega otroka, katere sošolke pa niso gluhe, da bi ne slišale vsaki šolski dan ali morda vsako šolsko uro iz ust g. učiteljice imena Treo, na kateri sliši in je klican Vaš otrok.

Zdaj vidite, g. doktor, da imate v „jahanju po osebah“ tako malo sreče kakor Vaš magister Gabršček. Vemo dobro, da ima „naprednjaška“ stranka še nekaj gospodov, ki so deležni enakega narodnega greha, a mi nočemo biti toli indiskretni, da bi jih imenovali, dokler se ne silijo v ospredje. Dr. Treo se pa ne silijo v prve narodne vrste, ampak se nam usiljuje celo za poslanca, o čemer bomo že še govorili, ko pride ugodna prilika. Od takega moža bi smeli pričakovati, da je narodno neomadeževan. To je pač najmanj, kar mora narod od svojega zastopnika zahtevati!

Tu ima torej dr. Treo vzrok, zakaj smo ga javno grajali. Nedostojno zrelega moža pa je, da išče vzroka v postojnski „zaupnici“ dr. Tume. Ta „zaupnica“ ima v naših očeh toliko važnosti, kolikor je zasluži: nobene. Kako neki? Saj jo celo naprednjaški „generalštab“ v Gosposki ulici ne jemlje resno. Ta „zaupnica“ je pač le „figovo pero“ — eno izmed mnogih, s katerimi zakriva dr. Tuma svoje zagate. In to kaže, kje da se je ta „zaupnica“ po naših mislih porodila. Saj ni treba, da jo je ravno dr. Tuma spisal. Čemu ima pa okoli sebe vse polno plačanih pisarjev („Soča“ bi rekla: „podrepnikov“!). Gospodje v Postojni pa tudi niso tako rahločutni, da bi noč in dan nategovali svoja ušesa, ali zaslišijo kje v daljnem svetu kako nepovoljno besedico o dogodkih v domačem irgu iz davnih časov, ko jih morda še na svetu ni bilo, ter bi potem to besedico v časnikih „popravljali“. Mi si tega niti misliti ne moremo; kajli pred tednom in dnem smo čitali v nekem ljubljanskem časniku hudo obsodbo, ki je zadevala postojnske gospode same. Na to pa ni nobenega „popravka“. Morda bi ga bil „Slov. Narod“ prinesel, ako bi ga bili v njegovem uredništvu spisali ter poslali v Postojno v podpis. —

Konec, konec Treovega „poslanega“ ta, ta je klasičen. Čujte! Dr. Treo zaključuje: „Odstranite esebne invective in odurnosti vsaj tam, kjer ni mesta zanje, in stalo bode kmalu boljše ne le z ugledom raznih političnih strank in njihovih voditeljev, temveč tudi z ugledom slovenskega naroda!“ — Aha! Odahnimo se nekoliko! — Ali je g. Treo sanjal, ko je to besede napisal? Ali ni vedel, da piše v „Sočo“? Je moral pač zgrešiti adresu. Našem listu taka poročila dajati! Nam, ki smo prešli na stolice pisem v katerih nas somišljeniki povprašujejo, ali se nam pretaka po žilah polževa kri, da tako mirno odgovarjamo na tolovajsko pisavo „Sočina“! Gospod doktor, ali hočete dokazov, kam ste imeli nasloviti konec Vašega „poslanega“? Poglejte le dve strani nazaj iste „Soče“ in tam berite krasno duhteče „cvetke“, n. pr. asistentek stari sleparček, sladkoginjini Sedječček, kaplanček zaljubljen kot maček, i. t. d. G. doktore, ali Vam je to dovolj? Kaka krvava ironija so Vaše besede v „Soči“! Ali se ne pravi to listu potiskati v roke ulogo tatu, bežečega pred preganjalci in kričečega: Primito tatu! G. doktor, ali se niste bali, da se pokažejo skozi papir pod Vaše „poslano“ invective in odurnosti iz „Tutti frutti“? Kaj pa, če je bil Gabršček tako hudomušen — in hudomušnosti mu menda ne manjka — da Vam je nalašč napisal v isti „Soči“ gori citirane invective in odurnosti, da se nekoliko pošali z Vami, hoteč reči: Glej, ti slovensko ljudstvo na Krasu, koga sva s pobratimom naročila iz Postojne, da se ti bode usiljeval za dež. poslanca. G. doktor, ali mislite, da bi bilo naše mnenje tako nemogoče? Le glejte, da Vas nimata pobratima za norca! —

„Piccolo“ poroča, da je goriški magistrat leta 1900. naštel v goriškem mestu 16,112 Lahov, 4754 Slovencev ter 2760 Nemcev. Leta 1890. pa je bilo v tem mestu 15,088 Lahov, 3567 Slovencev in 1497 Nemcev. Ako bi bila ta številca resnična, pomnožili bi se bili v desetih letih v Gorici Lahi za 1034, Slovenci za 1187, Nemci pa za 1263 glav. Omenimo naj, da je goriški magistrat leta 1880 naštel 3411 Slovencev, deset let pozneje 3567 ter leta 1900. pa 4754. Kakor se vidi, priznava tudi goriški magistrat, da Slovenci v Gorici počasi napredujejo. Koliko so jih pa zatajili?

O učiteljskih razmerah. — Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Šolske kazni so se torej v goriškem okraju odpravile, tako smo poizvedeli. Ali spada taka samovolja, tako preziranje dež. in drž. postav v območje okr. šol. sveta, to naj razsodijo oni, ki so v to poklicani, nam pa se zdí, da po tej poti jadramo nazaj in ne naprej in za nekaj časa bomo tam, kjer smo bili pred 10, 20 leti; saj se učitelji vedno bolj pritožujejo, da ni otrok v šolo in nek „na-

preden“ učitelj mi je celo pravil, da je moral opustiti že dvakrat pouk, ker ni bilo otrok v šolo. Kaj za to, posestnik naj plačuje šolo in učitelje, učitelji naj se pa izprehajajo (kakor v Gorici na slov. ljudski šoli), ljudstvo in bodoči občinarji in državljani naj pa rastejo v nevednosti in temi. Tak je novodobni napredek; svoboda, prostost! to je novodobno geslo.

V časnikih čitamo tudi vedno lepše o „naprednih“ učiteljih: ta se pretepa po krčmah, oni hodi na polit. shode zabavljat, tretji zopet po gostilnah govori proti molitvi itd. O nekem drugem sem slišal v K., da se je bil izgubil, ko je bilo čas iti v šolo. Otroci so ga čakali pred šolo, iskali, ali niso ga mogli najti. Enako se je zgodilo te dni v Gorici z nekim višjim iz te „branše“. Zginil je iz Gorice (se razume, z dovoljenjem svojih predstojnikov), pustivši urad in družino, ter odšel! Iskal ga je marsikdo, a ni ga našel; ali se je že povrnil, ne vem.

Že zopet perejo — zamorca. — G. Klavžar je v svojem odgovoru na napade dr. Tumovega glasila, katerega je priobčil s svojim podpisom v našem listu, zapisal tudi te-le besede: „Njih glavni patron si je pri zadnjih volitvah izrecno izpogodil deželno odbornišvo: (torej mesto, ki kaj nese), brez njega bi ne bil prevzel poslanstva“.

Ker to dejstvo, katero navaja gosp. Klavžar v svojem odgovoru, ne postavlja baš v lepo luč naprednega generala dr. Tuma in je najboljši dokaz za naše vedne trditve, da dr. Tuma išče povsod le samega sebe in svojih koristi, je umevno, da skuša njegovo glasilo z zavijanjem in pretvarjenjem dejstev to resnično trditve g. Klavžarja ovreči. Resnici na ljubo moramo torej mi javno sledeče konstatirati: neovrgljiva in neizpodbitna resnica je in ostane, da je dr. Tuma o priliki zadnjih deželnozborskih volitev še po tem, ko je bilo glede njegove kandidature vse določeno in so bili tudi volilci že zanj pridobljeni, poslal svojega agenta in sedanjega pobratima k narodnemu vodstvu z naročilom, da istemu pove ponovno in precizno, da prevzame dr. Tuma deželnozborski mandat **jedino le pod pogojem**, ako mu je zagotovljeno tudi deželno odbornišvo. Ker se pa ni posrečilo dr. Tumovemu glasilu, da bi vzlíc vsemu svojemu zavijanju zamoglo to dejstvo popolnoma prikriti, zaganja se po svoji navadi in g. Klavžarja ter si izmišljuje o njem stvari, katerih ni ne na nebu ne na zemlji. Jedna takih trditve je tudi ona pravljica o narodnem vodstvu, ki bi bilo dalo po ustih (!) grofa Coroninija, dr. Tumi nalog, da naj gleda na prste asistentu Klavžarju, naj mu zabrani zakotno pisaštvo in s tem zvezano obrt; da, naj stori Klavžarja nemogočega, itd. itd.

Vedeti je namreč treba, da je bil g. Klavžar dr. Tumi vedno trn v peti, to pa zavoljo tega, ker je bil dr. Tuma v administrativnih deželnih zadevah nasproti g. Klavžarju pravi pravcati — pritikovec in ni mogel prenašati, da so se stranke s cele goriške dežele zatekale v najrazličnejših deželno-upravnih in občinskih zadevah konečno le k g. Klavžarju po sovet, katerega so pri dr. Tumi kot nezalci zamažali iskali. — Mogoče je torej, da je dr. Tuma v svoji jezi in zavisti do g. Klavžarja večkrat dr. Gregorčiču in grofu Coroniniju pripovedoval o namišljenih „moritatih“ g. Klavžarja, z namenom, da ga pri teh gospodih očrni in mogoče je celo tudi, da je kateri teh gospodov se o takih prilikah tudi izrazil: **če je to res**, kar dr. Tuma pripoveduje, da je dobro biti opreznim.

Mogoče je temu bilo tako, pravimo, ali popolnoma resnično je zopet da sta dr. Gregorčič in grof A. Coronini že po dva-mesečnem odborovanju dr. Tume prišla do prepričanja, da je g. Klavžar mnogo zanesljivejši, stalnejši in doslednejši nego dr. Tuma.

Sicer smo pa prepričani že od nek-daj in smo to neštetokrat tudi dokazali, da si dr. Tumovo glasilo skuša pomagati iz zadreg vedno le z lažmi.

Da pa „Soča“ laže, to je trdil dr. Tuma sam v javni seji goriškega deželnega zbora.

Kdo naj se torej še dalje prička s takimi ljudmi, mlati prazno slamo in meče bob v steno?!

Zveza z Lahi. — Mi smo že ponovno pozvali „Sočo“, naj dokaže, da se je dr. Gregorčič zvezel z dr. Pajerjem na način, kakor bi bilo škodljivo naši narodni stvari. Rekli smo pa tudi, da ostanje infamni falotje oni, ki to trdijo, tako

dolgo, dokler ne dokažejo svojih trditve. Ker se do danes niso dokazali ničesar, obvisel jim je na plečih naslov „infamni falotje“ in kakor se vidi, se tega naslova prav nič ne sramujejo. Mesto da bi kaj dokazali, pa prav po — latinski tajé svojo zvezo z Lahi, o kateri so govorili in govore kar očito sami. Da pa tako govorjenje ni le akademično, kakor se „Soča“ h kratu pere, marveč dejansko, o tem je pač pristen dokaz, kakor že omenjeno — zveza Gabršček-Graziadio, Tuma-Marani itd. itd.

Da, da, poznamo vas bratci, predobro in zato se nam ne izmuznete!

Živa ali mrtva duša? — Tisto časnikarsko revše, ki polni največ pedalov svoje „Soče“ s fantalinstvi, piše, da je bilo „ob takih prilikah, ko je bil v Čitalnici kak shod, okoli 11. ure vse živo (kje in kedaj?), v četrtek pa ob 11. uri ni bilo videti več žive duše“. Ker se to tiče zaupnega shoda polit. društva „Sloga“, naj povemo, da je nekdo videl ob času shoda okoli Marzinjevega hotela laziti nekega — Andreja Gabrščeka, ali vsaj neko — dušo, ki je imela na sebi vse telesne znake omenjenega opazovalca. Ker „Sočin“ pišač sam pravi, da tam okrog ni bilo žive duše, ne vemo zdaj, ali je bil Andrej Gabršček — živa ali mrtva duša? Najbrže — po njegovem — je moralo biti poslednje resnica.

Papir je potrpežljiv. — „Soča“ bobna zdaj kakor komedijant pred svojim šotorom in vabi nevedneže v svoj tingl-tangl. V zadnji številki je našel napredni tambur vse vrline „narodno-napredne“ od konca do kraja. Sklicuje se zlasti na program „napredne“, na katerem je označeno vse delo te klike za „blagor naroda“. Mi pa pravimo: papir je potrpežljiv, in družega ko črnilo in papir dozdej pri naprednjakih še nismo videli. Žalostni „nacionalisti“, ali bi ne bilo bolje, da vržete svoj nacionalizem v boben, a boben mej staro šaro?

Prva razstava Chrysanthemov v Gorici. — Ta razstava se odprla dne 3. novembra t. l. v dvorani hotela „Central“ v Gorici in se zatvori dne 4. t. m. zvečer. V večernih urah bodo razstavni prostori električno razsvetljeni in svirala bode godba. Čisti dohodek je namenjen mestnemu sirotišču.

Kakor smo izvedeli, je mnogobrojna udeležba razstavjalcev zagotovljena, ker je mnogo vrtnarjev in prijateljev cvetice zagotovilo obilo in dragocenih zbirk naj-novejših in najlepših Chrysanthemov.

Na čelu razstavljalnega odbora sta grofica M. Degenfeld-Schönberg in baronica A. Ritter-Záhony, obe navdušeni goriški prijateljci cvetic in pospeševalki podjetja, kateremu želimo najboljši vspeh.

Razstave se udeležijo tudi nekateri Slovenci, kakor: Jožef Mervic iz Št. Petra, Bufolin iz Št. Petra, A. Lutman iz Št. Andreža, Peter Sonček, vrtnar grofice Degenfeld, Jožef Ušaj iz Vrtojbe, preč. g. Jožef Kos iz Brestovice, kateri ima nekatere posebno lepe vrste, med temi tudi take, koje je na Krasu vzgojil iz semena.

Opozorjamo p. n. občinstvo na oglas na zadnji strani današnjega lista v katerem ustanovlja „Ljubljanska kreditna banka“ delniško družbo pod imenom „Delniška družba združenih pivovaren v Zalcu in Laškem trgu v Ljubljani“, ter vabimo na subskripcijo za delnice, katere sprejema „Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“.

„Schulverein“ na Štajerskem. — To našo mladino germanizujoče nemško šolsko društvo razvija čedalje hujše delovanje med štajerskimi Slovenci. Skoro vsaki mesec se čuje, da pošlje uprava tega društva nemčurkim učiteljem na Štajerskem po kak stotak podpore in po kak tisočak v šolske namene. Zdaj pa zida celo v popolnoma slovenskem trgu Šoštanju novo šolo, za katero je že nabranih 12 tisoč kron. Svoji šoli v popolnoma slovenski Sevnici pa je društvo zopet podarilo 100 mark podpore. Namen tega nastopanja je dovolj jasen.

Slov. kat. akad. društvo „Danica“ si je izvolilo za zimski tečaj sledeči odbor: predsednik cand. med. Ivan Hubad, podpredsednik cand. phil. Alfonz Vales, tajnik stud. iur. Anton Kralj, blagajnik stud. phil. Rudolf Pregelj, knjižničar stud. phil. Jakob Teršan, arhivar cand. iur. Matija Lavrenčič.

Največja vojna ladija na svetu bode ona, katero izdelujejo zdaj v Devonportu na Angležkem. Dolga bo 425 čevljev in nosila bo 16.500 tonelat. Imenovala se bode „Kralj Edvard“.

V enem letu delavec in milijonar. — V zahodni Mehiki vzbujajo v zad-

njem času veliko zanimanje neki Pedro Alvarado, kateri je bil še prej tričetrleta navaden delavec, sedaj pa znašajo njegovi mesečni dohodki 500.000 gld. Našel je namreč silno bogat rov. Alvarado je baje jako radodaren; ves svoj denar pa ima doma, mesto da bi ga naložil v kaki banki. Zunanaj ga spremlja vedno osem orožnikov, ker nosi seboj vsaj 500.000 gld. V Parkaisu zida mladi milijonar krasno veliko palačo - bolnišnico. Tudi cerkev je že sezidal.

Loterijske številke.

26. oktobra.
 Grad 81 55 27 45 2
 Dunaj 31 18 22 20 51

Razglas!

Zadnji živinski semenj v Cerknem v tekočem letu bo de v ponedeljek dne 4. novembra.

Županstvo v Cerknem (Goriško).

A. KOSMAČ,
 župan.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
 ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
 pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 stranij.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
 Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranji.

Šimenc Fric

krčmar

v Gosposki ulici hiš. št. 19,
 „Alla città di Gorizia“

toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.

Priporoča se topla svojim rojakom v mestu in na deželi.

Ravnokar je izšla v „Narodni Tiskarni“ knjižica:

TRI IGRE

za žensko mladino.

Prosto poslovenil

E. Klavžar.

Knjižica se dobiva v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, ulica Vetturini 9, in pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku mehko vezana po 40 vin. po pošti 3 vin. več.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
 priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

OZNANILO.

Podpisani naznanjam sl. občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl

brivsko podružnico

v ulici Duomo (pod stolno cerkvijo, nasproti trgovine Drašček).

kjer bodem mogel postreči cenj. svoje občinstvo, posebno spodnjega dela mesta ter one na deželi, bolj nego sem to storil doslej.

Obe brivnici sta preskrbljeni z izbornimi delavskimi močmi, da lahko obljubljam točno in hitro postrežbo.

V zalogi imam vedno v veliki izbi vse potrebščine te stroke kakor najfineja in navadna mila, vsakovrstne parfumarije za gospode in dame, vse po jako zmernih cenah.

Rojakom z mesta in dežele se topla priporočam udani

A. Pucelj
 brivec.

Josip Valentincič,

pekovski mojster

v Gorici v Raštelju št. 29.

priporoča

vedno sveži kruh navadni in najfinejši.

vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pogrnjene“, prav okusne kolače za birno in poroke, različne torte itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.

Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Methodovo kavo in Ciril-Methodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

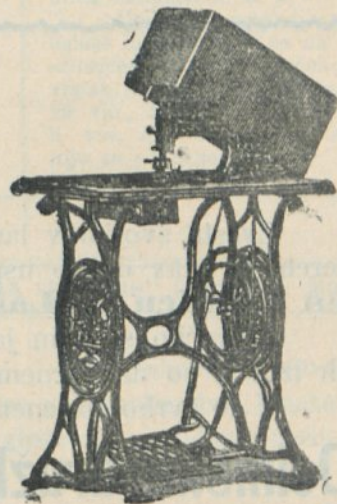
Kopač & Kutin,
 trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.
 v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Peter Drašček,
 trgovec jedilnega blaga v Gorici,
 Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
 sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
 zaloga šivalnih strojev v Gorici,
 Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Podpisana naznanjata slavnemu občinstvu, da sta prevzela na svojo roko

mlin v Prvačini,

ter zagotavljata, da bosta vedno skrbela za točno in pošteno postrežbo.

Imata tudi hleve za živino. Cenjenim družinam se zatorej prav topla priporočata

Frančeškin & Cjan.

Olje za sluh

po višjem stabnem zdravniku
 dr. Schmidt-u

je popolnoma prosto škodljivih tvarin iz eteričnih in rastlinskih olj. To olje je priporočeno po slavnih zdravnikih za ušesne bolezni dr. G. Hammerschmid in dr. Goldmann, kakor najboljše in najgotovješe zdravilo za vse ušesne bolezni ter se vže nad 25 let rabi z najboljšim vspehom.

Steklenica tega olja z navodom vdobiva se po 4 K v lekarni g. CRISTOFOLETTI v Gorici.

Zavod za slikanje na steklu

Edvard Stuhl,

Gradec, Ungergasse št. 3.

izdeluje

slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, s tem firmo za slikana okna g. Edv. Stuhl iz Gradca v vsakem oziru priporočiti. V tukajšnji novi cerkvi je imenovani gosp. Stuhl priskrbel vsa barvana okna v splošno zadovoljnost in zelo po primerni ceni.

Kuracijski urad v Št. Andrežu pri Gorici dne 19. decembra 1900.

Jos. Kosovel,
 kurat.

Videlo in potrdilo! Občinsko županstvo Št. Andrež,

dne 19. decembra 1900.

Andr. Lutman,
 župan.

Takih priznavanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj. Uljudno se priporočam

Ed. Stuhl.

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner-Kneippovo sladno kavo (pristno samo v znanih izvornih zavitkih).

Prva slovenska odlikovana krojaška delavnica v Gorici.

Anton Krušič

krojaški mojster in trgovec v Vrtni ulici št. 26.

Izdeluje vsakovrstne moške obleke po vsakem kroju ter za vsaki stan.

Ima tudi bogato zalogo domačega in angleškega sukna vseh vrst za vsak letni čas.

Izdelke iz lastnega blaga jamči.

Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani.

Prospekt.

Zvesta svojim v lanskej okrožnici navedenim načelom, pričinja „Ljubljanska kreditna banka“ po svojem enoletnem obstanku, v katerem je prav dobro uspevala, svojo prvo akcijo v večjem obsegu, namreč ustanovitev „Delniške družbe združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“.

Posrečilo se nam je, skleniti s posestnikom obeh imenovanih pivovaren pogodbo, ki nam omogočuje spremeniti obe podjetji, katerih izdelki so na Južnem Štajerskem in — zadnji čas tudi na Kranjskem splošno priljubljeni, v delniško družbo.

V to svrhu ukrenemo potrebne korake, da dosežemo od vlade dovoljenje za ustanovitev delniške družbe pod imenom:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“,

katero namen bi bil, obe pivovarni od sedanjega posestnika gospoda Simona Kukeca v Žalcu kupiti in nadalje voditi.

Pivovarna v Žalcu je izdelala po uradnem zapisniku v času

pivovarna v Laškem trgu pa v istem času

od 1. oktobra 1898 do 30. septembra 1899 *hl* 8.935.—

hl 10.780.—

« 1. « 1899 « 30. « 1900 « 6.590.—

« 11.970.—

« 1. « 1900 « 30. « 1901 « 6.396.—

« 11.270.—

torej v obeh pivovarnah v zadnjih treh letih povprečno na leto **18.653** hektolitrov piva.

Skupna **mera obeh objektov** znaša

6 ha 26 ar 17 m², od katerih pripada na Žalec

1 « 15 « 16 «, in na Laški trg

5 « 11 « 1 «.

Na tem površju zavzamejo poslopja v Žalcu **33 ar** in **14 m²**, v Laškem trgu pa **47 ar** in **50 m²**.

Glede cenitve obeh objektov obrnili smo se do gospoda **Bohumila Stanka**, pivovarnika in predsednika velike delniške pivovarne v Nusljah pri Pragi, nadalje do gospoda **Jana Novak-a**, družabnika tvrdke Novak & Jahn, tovarno za opravo pivovaren v Pragi Bubna, katera oba uživata najboljši sloves v čeških pivovarniških krogih.

Oba gospoda odzvala sta se radovoljno našemu povabilu ter se mudila meseca junija poleg dveh naših zaupnikov v Žalcu in v Laškem trgu, ogledujé si natankó obe pivovarni. Iz njunega strokovnega poročila posnemamo sledeče:

Pivovarna v Žalcu je urejena za letno izdelavo **8000 hl** piva.

Varnica je napravljena za **40 hl** litja in zelo praktično izvedena; potrebno vodo daje **vodnjak** v pralnici in je kakovost te vode za izdelavo piva izvrstna.

V kvasilnici je dvajset sodov za kvašenje à **20 hl**; kleti za zalogo imajo pa prostora za **2800 hl**.

Sladarnice so tri manjše podzemeljske in jedna večja nadzemeljska.

Po nazoru izvedencev se letna produkcija piva v Žalcu z malimi investijskimi stroški lahko zviša na **15.000 hl**. V ta namen morala bi se na že rezervovanem prostoru sezidati nova sladarnica in popolniti klet za nalogo po načrtu, ki je že izgotovljen.

Pivovarna v Laškem trgu ima **varnico** za **70 hl** litja, in novo došti dobro izpeljano **kvasilnico** s **24** sodi za kvašenje.

Kleti za zalogo imajo prostora za **4500 hl**, so v dobrem stanju in opremljene s primernimi ledenicami.

Sladarnica je na levem bregu reke Savinje v hiši, v katerej je tudi **pivovarniška restavracija**.

Potrebno vodo dajó **trije studenci**, katerih dva sta na lastnem svetu, tretji glavni in najvišje ležeči pa na tujem svetu; vendar je vporaba istega **zemljknižno zavarovana**.

Pri sedanji uredbi kvasilnice in kletij za zalogo se lahko sklepa na letno najvišjo produkcijo **14.000 hl**; vendar bi bilo po nazoru gospodov izvedencev mogoče s primernim zveksanjem kletij in z napravo nove sladarnice v neposredni bližini glavnih objektov zvišati produkcijo do **25.000 hl**.

Glede plodonosnosti obeh pivovaren si dovoljujemo na kratko sledeče navesti:

Cena izdelovanja piva v obeh pivovarnah pride povprečno na **K 15.20** za **1 hl** (v tej ceni so obseženi vsi stroški za režijo in amortizacijo), prodajna cena je pa **19.25**; tedaj ostane pri vsakem hektolitru **K 4.15** dobička, pri čemer se niti ne računa, da je za pivo v steklenicah cena veliko večja.

Kakor spredaj navedeno, znaša letna poprečna produkcija obeh pivovaren **18.653 hl**. Ako se vpošteva **12%** tno osušenje, ostaja za prodajo **16.425 hl** piva in to množino je računati pri sestavljanju kalkula za plodonosnost podjetja.

Na podlagi predidóh števil in nameravanega delniškega kapitala v neobhodno potrebnem znesku **600.000** bi se že pri **neizpremenjeni produkciji obrestoval delniški kapital z 11.3%**, ter sta naša izvedenca trdno prepričana, da poslovni uspehi obeh pivovaren s spredaj navedeno izpremembo in **spretnim vodstvom postanejo še mnogo ugodnejši**.

Gospoda izvedenca cenita **obe pivovarni s posestvom vred**, nadalje vštévši **vso opravo, sode za zalogo in prevažanje**, vendar brez **fundusa instructusa na 500.000**. Fundus instructus, pivo, slad in hmelj bilo bi posebej vpoštevati.

Gospod Simon Kucec, posestnik tvrdke S. Kuketz, se nam nasproti zavezuje, da prepusti novi delniški družbi obe svoji pivovarni v Žalcu in v Laškem trgu z vso opravo, kakor spredaj navedeno, nadalje z vsem fundusom glasom dveh inventarijev, katera imamo v rokah, **skupno svoto 550.000** in se izjavlja pripravljenim **udeležiti se z jedno tretjino delniškega kapitala pri novi delniški družbi**.

Z ozirom na to, da se bode moralo prevzeti tudi pivo in zaloga drugega blaga še posebej, zvišal se je delniški kapital na **K 600.000**, razdeljen v **3000** popolnoma vplačanih se na imejtelja glasečih delnic po **K 200**, od katerih prevzame $\frac{1}{3}$, to je **1000** delnic à **K 200** tedaj za **K 200.000**, gospod Kucec kot plačilo, tako da ostane za **subskripcijo samo 2000 delnic à K 200**.

Priglasila za delnice podjetja pod tvrdko:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in v Laškem trgu v Ljubljani“

sprejema

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

od 20. oktobra do vštévši 15. novembra t. l.

in veljajo za subskripcijo naslednji pogoji:

1. Vsak subskribent dobi glasom svoje prijave pripadajoče delnice v nominalni vrednosti, to je à **K 200**.

2. Pri subskripciji se mora vložiti za vsako podpisano delnico **K 40 kavicije**, katera se obrestuje od dne vplačila do 31. marca 1902 po **4%**; ostalih **K 160** je plačati po prejemu oblastvenega dovoljenja za ustanovitev te delniške družbe v obrokih, katere bode določila «Ljubljanska kreditna banka». Ako bi se ostali znesek vplačal po 31. marcu 1902, je zavezan vsak subskribent plačati ob enem **5%** tekočih obresti od tega dneva naprej.

3. **Delnice so udeležene uže pri poslovanji 31. marca 1902 nadalje.**

4. V slučaju, da bi kak subskribent v določenem roku ostalih **K 160** z odpadajočimi obrestmi pri blagajni «Ljubljanske kreditne banke» ne plačal, konča njegova pravica do subskribiranih delnic, ter je «Ljubljanska kreditna banka» opravičena razglasiti, da je vplačana kavicija zapadla.

5. Po dovršenem uplačilu subskribovanih delnic bodejo se iste izročile gospodom delničarjem s tekočim dividendnim kuponom opremljene in na imejtelja se glaseče delnice.

6. Po preteku za subskripcijo določenega roka in po dovršenej razdelitvi bode «Ljubljanska kreditna banka» obvestila subskribente, koliko delnic je odpadlo na njihove prijave.

7. Ako bi se nameravana delniška družba iz katerega vzroka koli najdalje do 1. oktobra 1902 ne ustanovila je «Ljubljanska kreditna banka» zavezana pri njej vplačane kavicije s **4%** obrestmi od dne vplačila p. n. subskribentom vrniti, s čemer se pravica do izročitve delnic in zaveza k prejemu taistih konča,

Ljubljana, dne 19. oktobra 1901.

Ljubljanska kreditna banka.